

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

BAŞVURU NO : 2016/1902
KARAR TARİHİ : 26/10/2016

RET KARARI

BAŞVURAN :
BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ : -
BAŞVURUYA KONU İDARE : Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
BAŞVRUNUN KONUSU : Şikayet başvurusu, Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı tarım arazisinin destekleme ödemesinden yararlanabilmesi için her yıl aynı toprak için analiz yapılmasının istenmesinin gerçeklikle bağdaşmadığını ve bu uygulamanın sehven unutulması halinde hak kaybına sebep olduğunu belirterek, doğrudan gelir desteğinin şarta bağlanmasından kaynaklanan mağduriyetinin giderilmesi talebinde bulunmaktadır.
BAŞVURU TARİHİ : 02/05/2016

I. USÛL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1. Şikayet başvurusu, Kurumumuz elektronik sistemi aracılığıyla 02/05/2016 tarih ve 23856 başvuru no ile kayıt altına alınan şikayet başvuru belgesi doldurulmak suretiyle yapılmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/3/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiş, 2016/1902 şikayet numaralı dosyaya ilişkin Ret Kararı Önerisiyle Kamu Başdenetçisi' ne sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2. Yapılan ön inceleme neticesinde, şikâyet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikâyetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, şikâyetin süresinde yapıldığı, idari başvuru yolları tüketilmiş olduğu anlaşılmış olup, diğer ön inceleme konularında da bir eksikliğin olmadığı bu nedenle şikâyetin inceleme ve araştırmasına engel bir hususun bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikâyetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3. Şikâyet başvurusu, 24/12/2015 tarihinde Kurumumuza yaptığı başvuru ile ÇKS (*Bakanlık tarafından oluşturulan çiftçilerin kayıt altına alındığı tarımsal veri tabanı*) toprak analizi için son gün olarak 31/10/2015 tarihinin belirlendiğini, söz konusu sürenin kaçırılmasının doğrudan desteklemede hak kaybına neden olduğunu, askı sürecinde de sürenin kaçırılması durumuna yönelik düzeltme imkanının bulunmadığını, sürenin sehven kaçırılması durumunda hak gaspına neden olan bu uygulamanın çiftçiye destek ödemesi olmaktan ziyade, adı doğrudan gelir desteği olan bir uygulamanın şarta bağlanmak suretiyle desteğin uygulanmasının engellenmesine neden olduğunu, aynı toprağın her yıl analiz edilmesinin bir mantığı olmadığı gibi, sürenin kaçırılması durumunda da bu durumun bertaraf edilmesine yönelik hiçbir ek imkan tanınmamış olmasının hak kaybına neden olduğunu belirterek,

3.1. Bu hususta kendisine hiçbir resmi bildirimde bulunulmaması nedeniyle oluşan hak kaybının önlenmesi için gereğinin yapılmasını talep etmiş, Kurumumuz tarafından Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na (**Bakanlık**) yazılan 07/01/2016 tarihli Gönderme Kararımız üzerine Bakanlık tarafından şikâyet başvurusuna verilen 20/01/2016 tarih ve sayılı cevabi yazı sonrasında şikâyet başvurusu, ilk şikâyet başvurusunu yinelediği 02/05/2016 tarihli başvurusu ile bahse konu hak kaybının önlenmesi için gereğinin yapılması talebiyle Kurumumuza yeniden başvuruda bulunmuştur.

B. İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

4. Kurumumuz tarafından 18/05/2016 tarih ve sayılı bilgi-belge isteme yazısına istinaden Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan alınan 01/06/2016 tarih sayılı ve “Bilgi-Belge Talebi-..” konulu yazısında;

4.2. Toprak analizi destekleme uygulamalarının, 5488 Sayılı Tarım Kanunu gereğince Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulu'nun tavsiye kararı üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlendiği, 2015 yılına ait destekleme uygulamalarının 8 Nisan 2015 tarih ve 29320 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2015/7495 sayılı 2015 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar ile belirlendiği,

4.3. Söz konusu Kararın 2. Maddesinin ikinci bendinde “ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (Bakanlık)'nca belirlenecek büyüklükte ve Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı her bir tarım arazisinin gübre destekleme ödemesinden yararlanabilmesi için Bakanlıkça yetkilendirilmiş laboratuvarlarda toprak analizi yaptırılması zorunludur. Belirlenecek büyüklüğün altındaki tarım arazileri için toprak analizi şartı aranmaz.” hükmünün bulunduğu, ayrıca 2015/7495 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın uygulama usul ve esasları 27 Mayıs 2015 tarih ve 29368 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2015/21) ile belirlendiği. 2015/21 sayılı Tebliğin 8. Maddesinde her 50 dekarlık parsel için 01/11/2014 tarihi ile 01/09/2015 tarihleri arasında toprak analizi yaptırılması gerektiğinin belirtildiği, 11 Eylül 2015 Tarih ve 29472 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2015/40 sayılı Tebliğ değişikliği ile başvuru süresinin 30.10.2015 tarihine kadar uzatıldığı ve konu ile ilgili il müdürlüklerinin çiftçi mağduriyeti olmaması için gerekli bilgilendirme yapılması konusunda talimatlandırıldığı,

4.4. 50 dekar ve üzeri parsellerin gübre desteği alabilmesi için toprak analizi yaptırma zorunluluğunun 2009 yılında uygulamaya başlanıldığı, uygulamanın 2009-2015 yılları arasında devam ettiği, uygulamanın amacının toprak verimliliğini korumak, toprak-çevre ve su kirliliğini önlemek, alışıla gelmiş ve bilinçsiz bir şekilde gübre kullanımını önlemek, çiftçilere arazi /ürün verimliliği için uygun zamanda, uygun dozda uygun gübreyi kullanma alışkanlığını kazandırmak ve çiftçilerin üretim maliyetini azaltarak maksimum verim elde etmesini sağlamak olduğu,

4.5. Başvuru sahibi talebine ilişkin olarak başvuru sahibi veya diğer ilgililerce yargı organlarına açılmış herhangi bir dava bulunmadığı,

4.6. 2015 Yılı toprak analizi desteği uygulamasının dayanağının 2015/7495 sayılı 2015 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar olduğu, Kararın uygulama usul ve esaslarının Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair 2015/21 sayılı Tebliğ ile belirlendiği, **hususları belirtilmiştir.**

5. Toprak analizi yapılması, süresi ve zorunluluğu hususları hakkında: Kurumumuzun 08.08.2016 tarihli ve sayılı görüş isteme yazısına istinaden Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden (TZOB) alınan 17/08/2016 tarih ve ... sayılı cevabi yazıda;

5.1. Toprak analizi amacının, toprakta bulunan bitki besin maddesi miktarlarının belirlenmesi ve o toprakta yetiştirilecek bitkinin ihtiyacı olan gübre cinsinin ve miktarlarının tespit edilmesi olduğu, bu nedenle toprak analizinin her yıl yaptırılması gerektiği, **özellikle gübre kullanmadan önce mutlak suretle toprak analizinin yapılmasının gerekli olduğu,**

5.2. Teknik olarak toprak numunesi tarla ziraatında (tek yıllık kültür bitkileri yetiştiriciliğinde) ekim-dikimden evvel, meyve bahçelerinde ise gübrelemeden 1-1,5 ay önce alınması gerektiği, diğer bir ifadeyle **toprak numunesinin teknik olarak belirli zaman aralığında alınma zorunluluğu bulunduğu, ifade edilmiştir.**

C. Olaylar

6. Kararın “A. şikâyetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları” bölümünde belirtilen şikâyet konusu hakkında yaşanan süreç sonunda şikâyet başvurucusu, Bakanlık tarafından ÇKS toprak analizinin her yıl yapılmasının istenmesinin hak kaybına sebep olduğunu belirterek doğrudan gelir desteğinin şarta bağlanmasından kaynaklanan mağduriyetin giderilmesi talebiyle Kurumumuza başvuruda bulunmuştur.

D. Kamu Denetçisinin İnceleme ve Araştırma Bulguları

7. şikâyet başvurusunun incelenmesi aşamasında Kurumumuz tarafından yazılan bilgi-belge ve görüş isteme yazılarına istinaden; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden alınan yazılara Kararın 4 ve 5 no.lu paragraflarında yer verilmiştir.

III .HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A.İlgili Mevzuat

8. 2709 sayılı T.C. Anayasasının “*Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı*” başlıklı 74 üncü maddesinde üçüncü fıkrasında “*Herkes bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.*” Aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise “*Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikayetleri inceler.*” hükümleri amirdir.

9. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 nci maddesinin birinci fıkrasında; “*Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.*” hükmü yer almaktadır.

10. 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun “Tarımsal destekleme araçları” başlıklı 19 uncu maddesinde “*Tarımsal destekleme araçları şunlardır: a) Doğrudan gelir desteği: Üreticilere, tarımsal üretim amacıyla işledikleri araziler için Kurulun teklifi üzerine, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen birim ödeme miktarı üzerinden, doğrudan ödeme yapılır. Ödeme miktarları, üreticilerin tarım politikaları amaçları ve çevre koruma koşullarına uyumunu kolaylaştırmak üzere farklı düzeylerde belirlenebilir. Doğrudan gelir desteği ödemelerine ilişkin esas ve usûller, bu Kanunun temel yapısıyla çelişmeyecek şekilde, her yıl Kurulun tavsiyesi ile Bakanlık tarafından çıkarılacak uygulama tebliğleri ile belirlenir. Uygulama tebliğleri, ilgili yılın ilk iki ayı içerisinde yayımlanır. Bakanlık, gerektiğinde ek tebliğler çıkarabilir.*” hükmüne yer verilmiştir.

11. 5488 sayılı Tarım Kanununun 19 uncu maddesine göre, “2015 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin olarak 08/04/2015 tarih ve 29320 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2015/7495 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının (BKK) 2 nci maddesinin ikinci bendi.

12. 27/05/2015 tarih ve 29368 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitkisel Üretim Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğin 8 nci maddesi.

13. 11/09/2015 tarih ve 29472 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Bitkisel Üretim Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2015/21)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2015/40)

B. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe

14. Anayasa’nın 45 nci maddesinde, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların korunması ve desteklenmesi Devlete ödev olarak verilmekte, ancak bu tedbirlerin türü ile uygulama yöntemi yasa koyucunun takdirine bırakılmaktadır.

15. Bilindiği üzere; idareler, kanun ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, her zaman yönetmelik, tebliğ, genelge çıkarabilme yetkisine sahip bulunmaktadırlar. Bu yetki kapsamında, idareler tarafından hukuk güvenliğinin bir gereği olarak

mevzuat düzenlemelerinde bir takım süre sınırlamalarına yer verilmektedir. İlgili mevzuatta belirtilen bu süreler içinde bir hakkın kullanılmaması, söz konusu hakkın ortadan kalkmasına ya da o hakkın talep edilebilirliğinin son bulmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte süre sınırlaması; ulaşılmak istenen meşru amaçla orantılı oldukça ve hakkın özünü zedelediği müddetçe Anayasa'da yer alan hak arama hürriyetini engellemiş sayılmayacaktır.

16. Bilindiği üzere Türkiye'de yasa niteliğindeki düzenlemeler, Resmî Gazete'de yayınlanmak suretiyle kamuya duyurulmakta, ayrıca Başbakanlığın "<http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr>" adresinde ulaşılan "Mevzuat Bilgi Sisteminden" veya Türkiye Büyük Millet Meclisi internet sitesinden "Kanun Sorgu Formu" üzerinden yayınlanmaktadır. Ayrıca idarelerin kendi internet sayfalarından da ilgili mevzuata ulaşılabilmektedir.

17. 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 1 nci maddesinde, bu Kanunun amacının; tarım sektörünün ve kırsal alanın, kalkınma plan ve stratejileri doğrultusunda geliştirilmesi ve desteklenmesi için gerekli politikaların tespit edilmesi ve düzenlemelerin yapılması olduğu; 18 nci maddesinde, tarımsal desteklemelerin amacının; tarım sektörünün öncelikli problemlerinin çözümüne katkıda bulunmak, uygulanan politikaların etkinliğini artırmak, sektörün bu politikalara uyumunu kolaylaştırmak olduğu; **19 uncu maddesinde**, üreticilere, tarımsal üretim amacıyla işledikleri araziler için Kurulun (*Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulu*) teklifi üzerine, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen birim ödeme miktarı üzerinden, doğrudan gelir desteği ödemesi yapılacağı; ödeme miktarlarının, üreticilerin tarım politikaları amaçları ve çevre koruma koşullarına uyumunu kolaylaştırmak üzere farklı düzeylerde belirlenebileceği; **doğrudan gelir desteği ödemelerine ilişkin esas ve usullerin, bu Kanunun temel yapısıyla çelişmeyecek şekilde, her yıl Kurulun tavsiyesi ile Bakanlık tarafından çıkarılacak uygulama tebliğleri ile belirleneceği; uygulama tebliğlerinin, ilgili yılın ilk iki ayı içerisinde yayımlanacağı ve Bakanlığın, gerektiğinde ek tebliğler çıkarabileceği kurala bağlanmıştır.**

18. Böylece; 5488 Sayılı Tarım Kanunu 19 uncu maddesi çerçevesinde, 2015/7495 sayılı "2015 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı" ve 2015/21 No.lu "Bitkisel Üretim Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ" ile Bakanlığa; ülkemizde bitkisel üretimi arttırmak, kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik, çiftçilere destekleme yapılmasına ilişkin usul ve esaslarını belirlemek konusunda yetki verildiği anlaşılmıştır.

19. Bu çerçevede, 2015/7495 sayılı BKK'nın 2 nci maddesinin ikinci bendi ile Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı her bir tarım arazisinin gübre destekleme ödemesinden yararlanabilmesi için Bakanlıkça yetkilendirilmiş laboratuvarlarda toprak analizi yaptırılması zorunluluğu düzenlenmiş ayrıca, 2015/21 sayılı Tebliğin 8 nci maddesi ile her 50 dekarlık tarım arazisi için 01/11/2014 tarihi ile 01/09/2015 tarihi arasında toprak analizi yaptırılmasının zorunlu olduğu açıklanmıştır.

20. Bununla birlikte 2015/21 No.lu Tebliğde değişiklik yapılmasına ilişkin olarak 11/09/2015 tarih ve 29472 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2015/40 No.lu Tebliğde söz konusu destekleme ödemesinden yararlanmak için başvuru süresinin 30/10/2015 tarihine kadar uzatıldığı ve çiftçilerin mağduriyet yaşamaması için Bakanlık tarafından il müdürlüklerine gerekli bilgilendirmenin yapılması konusunda talimat verildiği tespit edilmiştir.

21. Yukarıdan bu yana yapılan açıklamalar, anılan mevzuat hükümleri, Bakanlığın cevabi yazıları Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden alınan yazı ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde: Tarım Kanunu 19 uncu maddesi kapsamında; Bakanlığın Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı her bir tarım arazisinin gübre destekleme ödemesine ilişkin ilişkin usul ve esasları, genel düzenleyici bir işlem olan 2015/7495 sayılı BKK'na istinaden Tebliğle düzenleme görevi ve yetkisinin bulunduğu, söz konusu destekleme uygulamasının 2009-2015 yılları arasında devam ettiği, 2015 yılında destekleme ödemesinden yararlanmak için başvuru süresinin ilgili mevzuatta belirtilen şartları taşıyan bütün çiftçiler için uzatılarak kamuya açıklık ve erişilebilirlik ilkelerine uygun bir şekilde Resmi Gazetede yayımlandığı ve Bakanlık il müdürlüklerine konuyla ilgili gerekli talimatların verildiği hususları dikkate alındığında, Bakanlığın anılan Kanun'dan kaynaklanan düzenleme yetkisini kullanmasında hukuka aykırılık tespit edilememiştir.

C. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

22. T.C. Anayasanın "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 10 uncu maddesinde ifadesini bulan kanun önünde eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 nci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi şikâyete konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan başkaca bir insan hakkı ihlalinin tespit edilmediği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

D. İyi Yönetişim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

23. Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun olarak hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

24. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde *"Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum ve davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar."* hükmü yer almaktadır. Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının 41 inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup, benzer ilkelere Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası'nda da yer verilmiştir.

25. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; Bakanlık ve TZOB tarafından şikâyet konusuyla ilgili bilgi-belge talepli yazılarımıza istinaden cevabi yazılarını yasal süre süresi içinde gerekçeli olarak Kurumumuza gönderdikleri, idarenin başvuranla ilgili işlemlerinde; "makul sürede", "gerekçeli" olarak cevap verildiği, "kararın gecikmeksizin bildirildiği", "kanuniliğe" uygun işlemde bulunduğu böylece Bakanlığın bu yönlerden iyi yönetim ilkelerine uygun

davrandığı ancak; Bakanlığın şikayet başvurusunun konuyla ilgili başvurusunu gerekçeli olarak reddetmesine rağmen, karara karşı başvuru yolunu göstermediği, bu nedenle iyi yönetim ilkelerinde vurgulanan “karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi” **ilkesine uymadığı** anlaşılmış olup, Bakanlığın bundan böyle bu ilkeye de uyması beklenmektedir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

26. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 17’nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumuna, dava açma süresi içinde yapılan başvuru işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, 21’inci maddesinin birincisi fıkrası uyarınca başvurunun Kurum tarafından reddedilmesi durumunda, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli Ret Kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

27. 2709 sayılı 1982 Anayasasının “Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması” başlıklı 40’inci maddesinin ikinci fıkrasında, “Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20’nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden varsa arta kalan süre içinde ... İdare Mahkemesine, yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre; **ŞİKAYETİN REDDİNE,**

Kararın şikayet başvurusuna ve **GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞINA** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce **karar verildi.**

e-imzalıdır

M.Nihat ÖMEROĞLU

Kamu Başdenetçisi